

13. Feb. 1836

SENDER

Martinus Rørbye

RECIPIENT

Frederikke Rørbye, f. Stockfleth

FACTS

Document type:

Letter

General comment:

Brev nr. 64 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37.

Sender's location:

Athen

Recipient's location:

København

Mentioned people:

Ludwig I

Gottlieb Bindesbøll

Christian Tuxen Falbe

Friedrich von Gärtner

Christian Hansen

Kasimir Hübsch von Grossthal

Carl Lautrup

Sophie Rantzaу

Ludwig Ross

Emma Eulalia Rørbye

Julie Fredrikke Rørbye

Gustav Eduard Schaubert

John Travers

Omtalte værker:

Parti udenfor Athen; i mellemgrunden

Theseustemplet og en del af byen; i

baggrunden bjergene Lygabetos og

Hymettos

Udsigt imellem søjerne af Parthenon

på Akropolis ved Athen. I baggrunden

ses havnen ved Piræus og bjergene på

Morea

Archive:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

TRANSCRIPTION

Athen den 13de [overstreget: Martz] |Februar| 1836.

Er Skjæbnen mig god, og ere mine inderligste Ønsker gaaet i Opfyldelse, da modtager du disse Linnier til din Geburtsdag kjæreste Moder. Jeg vil idetminste haabe dette; forrige Aar blev jeg skuffet, da Rose seenere fortalte mig, at du forgjæves havde ventet, hvad du med Grund kunne ansee for min Pligt; men beste Moder! kom end mit Brev noget seenere, er jeg dog overbeviist om, at du ikke har kunnet regne mig dette til Last, og at du intet Øieblik har kunnet tvivle om, at jeg bestandig var dig liige hengiven, og vist Intet ville forsømme, hvad jeg kunne have den ringeste Ahnelse om, at kunne glæde dig, og aflokke dig et tilfreds Smil. Hvad kunne vel være mig dyrebare end at vinde dette, var du mig ikke altid den kjærligste og beste Moder, og hvormed var jeg vel bedre istand til at viise min Erkjentlighed, end med hjertelige Ord at takke dig derfor; og at jeg skulle have forsømt dette, og til en Dag, paa hvilken jeg saa usiigelig gjerne havde været hos dig; nei kjæreste Moder, det lod sig ikke tænke, med mindre jeg ganske skulle være bleven forandret, og glemt, hvad der tidligere var mig saa dyrebart, og det er, skal jeg end selv siige det, ikke Tilfælde. Intet Øjeblik har det Afvejlende Nye jeg saa mig omgivet af været istand til at fortrænge Billedet af det kjære Hjem, af dig beste Moder, og alle de venlige Forhold, der binde mig til Eder Alle. Jeg har kunnet beundre, og glæde mig ved Meget, jeg har seet, og lært at kjende; men, hvad var dette dog Alt mod hvad jeg hjemme efterlod, jeg fandt altid en eller anden Mangel derved, og var der ingen, da var det dog ikke det, hvortil jeg hørte, og det var mig Grund nok, til at være tilfreds med min Stilling, og at glæde mig til engang igjen at vende tilbage. Og var det idag kjæreste Moder, at jeg igjen saa dig, hvor langt bedre skulle jeg da ikke mundtligt kunne siige dig, hvad disse Linnier ikke formaae, det skulle være at bringe mine inderligste Lykønskninger for dig, paa den Dag, der altid for de kjære Sødskende, og mig, har været en Fest. Jeg kan næsten misunde dem at de idag skal [kunne] beskæftige dem omkring dig, og at jeg ikke kan være iblant dem; men endnu blodt een Gang, og skulle •2• intet Uheld ramme mig, da er jeg igjen hos dig, og jeg skal sandelig ikke sidde tavs, naar de Andre glæde dem den 1ste April; jeg skal tidlig om Morgenen hente Rose, for at vi ikke skal være de Siste, der ønske dig, et lykkeligt Aar! kjære gode Moder. – Saare længe har jeg nu svævet i Uvished, om hvorledes du, Rose og alle de gode Sødskende levede; under mit første Ophold her i Athen, maatte jeg finde mig deri med Tolmodighed, da Reisen hertil maaske for silde var bleven Eder bekjendt, imidlertid synes jeg ikke at det kunne have feilet, at jeg jo, efter et 6 Ugers

Ophold her, maatte kunnet have Brev, da jeg jo allerede havde skreven fra Neapel; men jeg maatte reise til Constantinopel uden at have modtaget Brev, som jeg til Slutningen indsaae maatte være gaaet tabt. Ved min Tilbagekomst i Mandags¹ havde jeg bestemt gjort Regning derpaa; jeg havde saagar givet Hansen² og Doctor Ross³ i Comision flittig at see efter paa Postkomtoiret; men de kom mig med tomme Hænder imøde, saa at du vel vil kunne indsee at jeg kunne have god Grund til at ængste mig, vis jeg ikke havde foresat mig at opsætte dette indtil jeg har virkelig Grund dertil; da dette jo dog ikke kan have anden Grund end at Brevene maae være sendt en urigtig Vei, og nu formodentlig henligge paa et eller andet Postkomtoir, der af Mangel paa Francering ikke sender dem viidere; thi vare de gaaede over München troer jeg ikke de kunne være udeblevne, da jeg veed det danske Postvæsen har Overenskomst med Beieren. Havde jeg ikke her saa gode Venner, kunne dette Væsen imidlertid kommen mig heelt ilde, da jeg nemlig tillige ventede et Brev med Penge, hvortil jeg høilig træ[n]gte, da Reisen til Constantinopel havde medtaget langt mere, end jeg havde ventet. Dog nu, da jeg er ude af den Forlegenhed, jeg i de første Dage efter min Tilbagekomst var i, kan jeg næsten ikke andet end lee deraf. Da jeg endnu var hjemme, og ikke havde nogen Idee om Reiselivet, kunne jeg ikke tænke mig noget frygteligere end i et fremmed Land at være udsat for Pengemangel; men nu kjender jeg bedre til Sagerne, og var ved heelt godt Mod omendskjøndt jeg endog ikke havde mere end omtrent 6 dansk Skilling i min Pung, og dertil var meget galant logeret i et af de første Hoteller hvor jeg betalte 1 Specie om Dagen. Det klinger comisk; men det forholdt sig dog saaledes. Da imidlertid Bindesbøll⁴ ikke var riigere end jeg, maatte vi see til at gjøre Udveie, og fortalte nu hvorleedes Sagerne stode til Hansen og Ministerialraad Schaubert,⁵ af hvem vi allerede havde faet et betydeligt Tilskud til den Constantinopolitanske Reise. Da jeg trak min høist magre Pung frem og viiste dem hvor blottet den var for Penge, brast de ud i Latter og forsikkrede mig om at jeg i saa Henseende kunne være ganske rolig, da jeg hos dem kunne disponere over saa mange Penge som jeg vilde have, baade til vores Forbrug under mit Ophold her, og dertil ogsaa, hvad vi maatte behøve til Reisen til Rom, og skulde dette være mere end de kunde have, da vare de Folk der i Athen havde Credit. – Det var paa engang alle mine Skrupler hævet; thi jeg forestilte mig allerede hvorledes, jeg af Mangel paa Penge ville •3• blive nødt til at blive liggende for Anker her indtil bedre Udsigter, naaer jeg havde fortjent Noget, eller mit Brev maaske engang skulde indfinde sig. Da Veiret nu imidlertid er saa daarligt, og for variabelt, til at gjøre den lille Reise, vi havde bestemt her i

Landet, førend vi gaae tilbage til Rom, bliver jeg endnu 1 Maaned her, og er nu ifuld Gang med et Par Malerier,⁶ da jeg ikke vil efterlade mig alt for stor Gjæld, og da der her er god Leilighed til at fortjene Penge. I Slutningen af Martz eller Begyndelsen af April haaber jeg imidlertid at være i Rom. – En mulig Grund til denne Confusion med Brevene hertil, kan maaske ogsaa have været at Consul Falbe allerede var afreist herfra, da vi kom; men det vilde have været høist besynderligt, om han ikke havde givet den hollandske Consul Travers⁷ de nødvendige Underretninger om Breve der muligen kunne være adresseret til ham, da T: nu fungerer som dansk Consul; dog jeg haaber endnu bestandig at de ville ankomme førend jeg reiser, da jeg maaske ellers faaer dem et Aar senere i Rom, og alle de gode Nyheder fra Hjemmet da ere noget gamle for mig, der maae have læst dem yngre i Rom, naaer jeg kommer i Besiddelse af mit, som jeg haaber lille Oplag af kjærkomne Breve fra dig, Rose og andre Godtfolk som skulle have betænkt mig, og som havde godt Haab om, at jeg slap velholden fra Constantinopel og Pesten. Og hertil er det jo ogsaa gaaet godt; Alt hvad jeg har havt at berette fra den tyrkiske Stad ved du vel allerede kjære Moder, af mit Brev til Julie⁸ og det deri indsluttede til Rose.⁹ Jeg kan ikke tvivle om at de rigtigt maae være ankomne da Baron Hübsch¹⁰ sendte dem i sin Paque til Departementet for de udenlandske Affairer; jeg maae ønske at dette gik liige saa sikkert, men det er desværre tvivlsommere. Dog nu førend jeg slutter disse Linnier, maae jeg med et Par Ord siige dig hvorledes Reisen fra Constantinopel gik: Den 1ste Februar¹¹ forlod jeg nemlig Byen og gik med det østerigske Dampskib Dorothea til Smyrna; Reisen var yderst behagelig og Veiret saa smukt som man vel kunne ønske sig; hvor høist forskjellig var ikke denne Fart, mod da jeg kom dertil, da vi maatte udstaae Meget af Blæst og Kulde, da nu derimod Alt var som man blot kunne ønske sig, og dertil gik det rask frem. Mandag Eftermiddag gik vi bort, og Onsdag Morgen¹² blev jeg vaagnet tidlig da man sagde mig at jeg hurtig maatte gjøre mig færdig, da vi vare i Havnen ved Smyrna og at det engelske Dampskib Levant allerede havde Ild paa, og laae færdig til at seile til Piræus. I 5 Minutter var jeg færdig og ombord i det andet Skib, og igjen paa Farten viidere. Kun ærgrede det mig at jeg ikke kunne have opholdt mig nogle Dage i Smyrna, hvorved jeg gik Glip af at tegne Noget jeg allerede under mit første Ophold der havde udseet mig, og som virkelig havde været Umagen værd, det var nemlig Kameel Pladsen med tusinder af disse Dyr blandt Tyrker, Beduiner, Araber-Moskeer og Brønde, kort det kunne have givet et ganske herligt Billede; og dette maatte jeg saaledes forlade, og fik heller ikke nogle af alle de smukke Damer at see, hvorpaa Smyrna skal være saa riig;

Baron Hübsche's Anbefalings Breve til vores Konsul etc: maatte jeg give en anden til Besørgelse, da jeg ikke engang fik Tiid til at besøge Manden. Men [jeg maatte v]iidere, og ankom efter at Dampbaadens Hjul 4 Gange vare gaa[et itue], Fredag Morgen¹³ til Havnen ved Piræus, hvor man forkyndte os, a[t vi skule] blive liggende 3 Dage i Quaraintaine. Det var meget naadigt, og da vi dertil vare saa heldige, at Dampskibet blev liggende, forbleve vi ombord, og slap derved for at blive transporterede i et andet Skib, der ellers tjener isteden for en ordentliig Quarantaine Anstalt, som endnu mangler. I det omtalte Skib skal hverken være Senge, Stole eller Borde, og Alt, hvad man maatte behøve, maae man lade komme, betale dyrt, om det end er nok saa slet. Nu derimod gik alt i den gamle Orden paa Dampskibet, og da der var en heel Deel Passagerere forløb disse 3 Dage dog bedre, end jeg havde forestilt mig. Den 5te, det var Carl Lautrups¹⁴ Geburtsdag at jeg nød den Ære at blive lagt i Quarantaine, og den 8de om Morgen¹⁵ blev den efter en heel Deel Sludder, af Doctoren og Havne Inspecturen, endelig hævet, og jeg kjørte, i den eneste Leie-Vogn jeg troer, der her existerer, ganske velbeholden i det stærkeste Regnveier fra Piræus til Athen, glad ved at være sluppen saa vel fra min første Quarantaine; men jeg har endnu 2 tilbage inden jeg naaer Rom; gid •2• jeg ogsaa i dem, kunne saa vel bevare Rose's Tørklæde fra at blive røget, det vilde være iammer Skade for den deilige viide Gaze. Ved vores Ankomst til Athen traf vi Alt i den gamle Orden, og den samme Lystighed herskede der iblandt vore Bekjendte, jeg fik samme Aften et Beviis derpaa; Kongen af Beieren¹⁶ havde 2 Dage i Forveien med mange Ceremonier lagt Grundsteen til et Slot for Grækenland; denne Aften lage Kongens Kjældermester og Hof-Arcitecten en Grundsteen til den nye Viinkjælder, og havde i denne Anledning indbudet deres Venner, hvoriblandt da ogsaa jeg var, og man maae indrømme de gode Folk, at de forstode hvad der hørte til en god Kjælder. Der flød med de udsøgteste Viine og næsten overdreven med Champagne; og hvad Kagerne angik da erindrer jeg ikke at have havt dem bedre siden jeg forlod Kjøbenhavn. Du vil da kunne tænke dig at et saadant Selskab ikke løb stille af; der var et Spektakkel og en Lystighed over all Maade; men da jeg mærkede, at det var kommen til saa høit et Punkt som det vel kunne taale, listede jeg mig bort, for ikke at blive Deel- •1• tager i hvad der gik over Lystigheden. Du kan deraf see at jeg omtrent er den gamle, og kan meget godt deeltage i Drikkegilder og Mandfolkeselskab uden at tabe min Bevisthed, og det vil sandelig siige meget, naaer Champagnen er saa god som den der var. Man lider just ingen Nød i Grækenland og Sagerne see ikke saa brogede ud, som man læser i de tyske Aviser, hvor man næsten ikke taler om andet

end Oprør etc: hvoraf ikke et Ord er sandt; vel er her paa den tyrkiske Grændse nogle Bander Kleftis, men ogsaa om disse overdriives meget. Jeg læste ogsaa forgangne Dag i en tysk Avis et Stykke fra Konstantinopel, hvori man skrev at Sultanen havde ladet alle Grækeres Boutiquer der lukke; ogsaa dette er Usandhed, da tværtimod Grækerne og de Kristne der nyder all mulig Rolighed og Beskyttelse. Jeg anfører dette blodt for at berolige dig vis du maaske skulle faa Saadant at høre, og da troede mig midt i All denne Spektakel. – Af Nyheder ere her ingen; Kon[g]en af Beieren er endnu her i Landet, han er i disse Dage en Tuur omkring paa Øerne; men kommer snart tilbage, og vil da formodentlig reise hjem. Det er en af hans Arcitecter, Gertner,¹⁷ som er med ham her der skal bygge det omtalte Slot. – Og nu lev vel for denne gang du kjære gode Moder skriv mig snart til Rom, om hvorledes du lever, og Alt staaer til hjemme, jeg længes uhyre derefter. Hils alle de kjære Sødskende, Rose, og hendes Familie og alle vore gamle Huusveninder og Venner, Damerne først, dem Æren, du ved kjære Moder, det har altid været Princip hos din hengivne Søn Martinus. ●4●

Jeg skulle vel haabe at Rose var kjøndt artig, det vil siige at hun ikke seer alt for milt til de forbistrede Herrer; pas godt paa hende, og skulle du ikke formaae det, da siig til Emma¹⁸ og Julie, at de skal faae en stor Honningkage, naaer jeg kommer hjem; og Komtesse Rantzau skal faae Valget imellem et stort Rundebrød og en liige saa stor Honningkage, vis hun staaer dem bие, og ikke svigter en gamel Ven; men Rose kan ikke faae nogen Kage uden Eders gode Anbefalinger; men da skal jeg ogsaa gjøre et Kaffe Selskab med Alt hvad dertil hører; thi jeg skulle vel aldrig troe, at den gode Skik var gaaet af Brug, saa at man maaske saagar kunne prostituere sig naaer man kom fra en Udenlandsreise, og ikke vidste bedre hvad der hørte til god Tone. Dog liige meget, da hitte vi vel paa noget Andet for at gjenerindre den gamle Munterhed. Lev vel kjære Moder: Man skreg her paa at jeg var bleven saa feed i Constantinopel; men det er ikke sandt, jeg er tilpads.

¹ Se dagbogen 8. februar 1836 og følgende dag.

² Christian Hansen.

³ Ludwig Ross.

⁴ Gottlieb Bindesbøll.

⁵ Gustav Eduard Schaubert.

⁶ Udsigt imellem søjlerne af Parthenon på Akropolis ved Athen. I baggrunden ses havnen ved Piræus og bjergene på Morea og Parti udenfor Athen; i mellemgrunden Theseustemplet og en del af byen; i baggrunden bjergene Lygabetos og Hymettos.

⁷ John Travers.

⁸ Brevet til Julie Fredrikke Rørbye er nr. 60 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37, men er ikke bevaret.

⁹ Brevet er nr. 61 på Rørbyes liste over afsendte breve 1834-37, men er ikke bevaret.

¹⁰ Kasimir Hübsch von Grossthal.

¹¹ Se dagbogen samme dato.

¹² Se dagbogen 3. februar 1836.

¹³ Se dagbogen 5. februar 1836.

¹⁴ Carl Lautrup.

¹⁵ Se dagbogen 8. februar 1836.

¹⁶ Ludwig I.

¹⁷ Friedrich von Gärtner.

¹⁸ Emma Eulalia Rørbye.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

2
Apr. 1. 1805.

N 14

[illegible]